

Predpisi za izvajanje razdelitve skupnega dohodka

»Službeni list FLRJ« z dne 22. junija je objavil vrsto odlokov in navodil za izvajanje določb uredbe o razdelitvi skupnega dohodka gospodarskih organizacij.

Glede na njihovo važnost, posebno v zvezi s sestavljanjem in predlaganjem prvega periodičnega obračuna za letošnje leto, objavljamo nekatere osnovne poštavke iz teh predpisov, hkrati pa bomo opozorili tudi na tiste momente, ki so lahko bolj pomembni za normalno poslovanje gospodarskih organizacij.

Gospodarske organizacije, ki ugotavljajo dobiček

Odlok o ugotavljanju plač iz dobička in posebnega deleža pri dobičku gospodarskih organizacij za l. 1957 predpisuje, kako bo gospodarska organizacija ugotovila delež za plače iz dobička in kako ugotavlja razmerje med dobičkom in številkom plač in dobička v lanskem letu. To razmerje služi namreč v letošnjem letu kot osnova za izračunavanje deleža pri dobičku.

Odlok vsebuje tudi obrazce, na katerih je treba konkretno izvesti ves račun in ugotoviti instrumente za izločitev dela dobička na račun deleža pri dobičku.

Načela, kako se izločuje, so določena že v uredbi. No, ta načela so konkretizirana v odloku posebno glede korigiranja lanskega plač in dobička.

Vsa načela, ki služijo za izračunavanje deleža pri dobičku, se vzamejo iz zaključnih računov za l. 1956, za katere je pristojni organ izdal rešitev. Samo v primeru, da taka rešitev ni bila sprejeta do 15. julija l. 1957, se ugotavlja delež začasno na temelju podatkov zaključnega računa, ki ga je odobrila delavski svet gospodarske organizacije. Če niti delavski svet še ni odobrila zaključnega računa, se bo izločeval del dobička za plače po odstotku, ki je bil ugotovljen za lansko leto. Odstotek za plače iz dobička, na temelju katerega je gospodarska organizacija izločila svoj delež pri dobičku v lanskem letu, služi samo zaradi ugotavljanja v razmerju do proračunov in skladov. Izločenega dobička za plače v tem primeru vse dotlej ni mogoče izkoristiti, dokler nima gospodarska organizacija odobrenega zaključnega računa. Seveda ni mogoče v tem primeru izločiti niti dela za posebni delež pri dobičku.

Višino odstotka za plače iz dobička kakor tudi višino stopnje za izračunavanje rednega dobička za l. 1957 (ki služi tudi za izračunavanje posebnega deleža pri dobičku) morajo gospodarske organizacije prijaviti organu, ki mu po določbah uredbe o zaključnih računih predlagajo zaključni račun, in banki, pri kateri imajo ziro račun, in to najkasneje do 31. julija l. 1957. No, ne glede na ta obvezni rok bodo morale gospodarske organizacije, ker je treba prvi periodični obračun realizirati najkasneje do 25. avgusta, da bi lahko držale ta drugi rok, predhodno in pravočasno razpolagati z vsemi potreb-

nimi instrumenti, med katerimi so prav ti posebno važni.

Gospodarske organizacije, ki ugotavljajo dohodek

Odlok o ugotavljanju dela dohodka, ki ga gospodarske organizacije v l. 1957 vplacujejo v družbene investicijske sklade ureja dejansko konkretno razdelitev dohodka gospodarskih organizacij. Da bi se ugotovil odstotek izločitve za družbene investicijske sklade, je namreč treba predhodno ugotoviti znesek osebnih izdatkov. Po odbitku zneska, ki je namenjen za osebne dohodke, predstavlja razmerje med polovico ostanka dohodka in med celotnim dohodkom instrument obveznosti do družbenih investicijskih skladov.

Tudi tu se konkretno ugotavlja instrument zajemanja v korist družbenih investicijskih skladov na posebnih obrazcih.

Gospodarska organizacija je dolžna, da izvrši to ugotavljanje najkasneje do 31. julija l. 1957 in da o tem obvesti pristojni organ, ki mu po določbi uredbe o zaključnih računih dostavlja zaključni račun, kakor tudi banko, pri kateri ima gospodarska organizacija ziro račun. Tudi tu je podobno kakor pri gospodarskih organizacijah, ki ugotavljajo dobiček, toda vendarle z določenimi odmiki, določeno, če zaključni račun za l. 1956 še ni odobren, začasno ugotavljanje dela dohodka, ki se vplača na račun prispevka za družbene investicijske sklade, toda ne na temelju lanskega odstotka, ker takega niti ni bilo, temveč na temelju podatkov iz poročila o periodičnem obračunu za IV. tromesečje l. 1956 ali za celo leto, če gospodarska organizacija ne sestavlja tromesečnih obračunov.

Odloku so priloženi obrazci, na katerih se izračunava odstotek prispevka za družbene investicijske sklade.

Ker so nekatere gospodarske organizacije, ki razdeljujejo skupne prejemke na osnovi ugotavljanja dohodka, že lani ugotavljale in razdeljevale dohodek (kmetijske organizacije, podjetja za intelektualne usluge), določa odlok tudi za te gospodarske organizacije predhodno reduciranje podatkov iz l. 1956 na tisto višino, ki ustreza instrumentom iz l. 1957.

Odlok o ugotavljanju osnove in obračunavanju prispevka iz osebnega dohodka delavcev gospodarskih organizacij prinaša tabele za izločitev prispevka proračunom iz osebnega dohodka ob mesečnem obračunu prejemkov delavcev kakor tudi za izločitev prispevka za socialno zavarovanje in prispevka za stanovanjsko graditev. Razen tega je podrobno predpisan način, kako se bo ob koncu leta obračunaval prispevek proračunom od tistih zneskov, ki jih delavci dobivajo na temelju zaključnega računa.

Ta odlok razen tega ureja tudi vprašanje rokov za vplačilo prispevkov. Kakor je znano, se je vplačeval prispevek za socialno zavarovanje in prispevek za stanovanjsko graditev doslej v trenutku, ko se je pri banki dvignila gotovina za

izplačilo plač. To načelo je bilo ohranjeno tudi za v prihodnje, hkrati pa je bilo to načelo uporabljeno tudi za vplačilo prispevka proračunom iz osebnega dohodka.

Odlok o ugotavljanju osnove in o obračunavanju prispevka za stanovanjsko graditev gospodarskih organizacij ureja obračunavanje prispevka za stanovanjsko graditev vseh gospodarskih organizacij. Za gospodarske organizacije, ki ugotavljajo dobiček, dejansko ni nobenih sprememb v primerjavi z dosedanjim, le da plačajo gospodarske organizacije, ki ugotavljajo dohodek, stanovanjski prispevek na drugi osnovi, kakor gospodarske organizacije, ki ugotavljajo dobiček. Za gospodarske organizacije, ki ugotavljajo dohodek, so osnova osebni dohodek po odbitku prispevka proračunom. To pomeni, da služi za osnovo znesek, ki vsebuje plačo delavcev, prispevek za socialno zavarovanje kakor tudi sam prispevek za stanovanjsko graditev. Zato za te gospodarske organizacije ne znaša stopnja 10 odstotkov od delavskih plač, temveč 7 odstotkov od zneska osebnega dohodka po odbitku prispevka proračunom, kar ustreza približno znesku 10 odstotkov od plač.

Gospodarske organizacije bodo imele precej dela, da bodo izračunale instrumente izločitve za družbene investicijske sklade kakor druga preračunavanja. Morda je nerodno tudi to, da je treba to delo končati prav v najbolj toplih dneh julija in avgusta. Ob sprejetju predpisov o periodičnih obračunih pa se je to upoštevalo in je bil rok za predložitev prvega periodičnega obračuna, ki bo zajel razdobje prvih šestih mesecev letošnjega leta, predpisan šele za 25. avgust.

Odlok o sestavljanju periodičnih obračunov in plačilo dohodkov proračuna in skladov gospodarskih organizacij, ki ureja vprašanje sestavljanja in predložitve periodičnih obračunov kakor tudi plačilo družbenih dohodkov je bil objavljen v 27. številki »Službenega lista FLRJ«.

V tem odloku je reguliran, kar velja izrečno naglasiti, tudi način obračunavanja rudarskega prispevka in zveznega davka iz dohodka trgovinskih podjetij.

V isti številki »Službenega lista FLRJ« je objavljeno še navodilo o spremembah in dopolnitvah navodila za uporabo kontnih planov, ki ureja glede knjiženja vse specifičnosti, ki so nastale v zvezi s spremembo sistema razdelitve skupnega dohodka. Kontni plani so še naprej ostali enotni tako, da so bile, kjer je bilo to nujno (a tudi mogoče), izločene na posebne konte specifičnosti v zvezi s knjiženjem dohodka in osebnih dohodkov.

Preknjiževanja v zvezi s spremembami bodo opravljena kumulativno za vse razdobje prvih šestih mesecev, s čimer bo precej olajšano delo pri prehodu k novemu sistemu. Tudi izvedbe teh predpisov se je treba lotiti nujno in resno, da bi bili podatki za prvi periodični obračun pravočasno končani, a tudi kakovostni.

Sicer pa je večji trud pri prilagajevanju novim predpisom značilen za začetek, medtem ko bodo kasneje številne stvari rešene avtomatično na temelju že ugotovljenih instrumentov.